

آیین‌نامه مسابقات ملی مناظرات دانشجویی

فهرست

- ۲..... بخش اول: کلیات
- ۳..... بخش دوم: ضوابط اجرایی
- ۶..... بخش سوم: ضوابط علمی

آیین‌نامه نهمین دوره مسابقات ملی مناظره دانشجویان ایران در مرحله کشوری

بخش اول: کلیات

ماده ۱: مقدمه

به منظور ارتقاء فرهنگ گفت‌وگو و بسط و گسترش مباحثه مستدل، اخلاقی و منطقی و تعالی نشاط علمی در محیط‌های دانشگاهی، مسابقات ملی مناظره دانشجویان ایران هر سال توسط مرکز ملی گفتگو، مناظره و آزاداندیشی سازمان دانشجویان جهاد دانشگاهی و واحدهای متقاضی در سراسر کشور (جهاد دانشگاهی و غیر آن) برگزار می‌شود. دبیرخانه دائم این مسابقات در مرکز ملی گفتگو، مناظره و آزاداندیشی مستقر است.

ماده ۲: اهداف

اهداف برگزاری مسابقات عبارت است از:

- توسعه فرهنگ گفت‌وگو
- آموزش و ارتقای تفکر خلاق و نقاد در میان دانشجویان
- تقویت انگیزه‌های ارتقای دانش و آگاهی در میان دانشجویان
- تمرین و تقویت فعالیت‌های گروهی منسجم و هدفمند
-

ماده ۳: خط مشی مسابقات

- التزام به اخلاق علمی در نقد آراء طرف مقابل و نقل قول از اشخاص و آثار
- پرهیز از ورود به نزاع‌های غیرعلمی و مجادلات روزمره و مرسوم
- اهتمام به روزآمدی و کارایی مباحث، نقل قول‌ها و منابع
- واقعی بودن مواضع گروه‌ها و اعضای آنها در مقابل گزاره‌های اعلام‌شده.

ماده ۴: تعریف مناظره

مناظره عبارت است از: مباحثه و مجادله کردن برای آشکار کردن حق و صواب. گفتگو و نکته بینی رو در رو با استفاده از روش رسمی استدلال تعاملی و به کارگیری شواهد و مدارک. مناظره باید از ساختار منسجم برخوردار باشد و مناظره‌کنندگان بر موضوع اشراف داشته باشند. نقل قول‌ها باید با رعایت امانت و اخلاق صورت پذیرد. در مناظره باید از تقابل‌های فردی اجتناب کرد و تنها به بیان شواهد و مدارک مستدل پرداخت. مناظره باید واضح، منظم، آرام، منطقی و با رعایت زمان مقرر صورت پذیرد.

بخش دوم: ضوابط اجرایی

ماده ۱: ساختار مسابقات

- ۱-۱. ترکیب تیم‌های مناظره‌کننده: گروهی است متشکل از چهار عضو دانشجو به همراه یک سرپرست (اختیاری) که باید عضو هیئت علمی دانشگاه باشد. هر تیم دارای دو عضو مناظره‌کننده و دو عضو محقق است.
- ۱-۲. مناظره‌کنندگان: دو نفر از اعضای تیم مناظره‌کننده که در صحنه مناظره به‌عنوان سخنران حاضر می‌شوند.
- ۱-۳. محققان: دو نفر از اعضای تیم مناظره‌کننده که موظفند منابع، اطلاعات و محتوای لازم برای هر مناظره را در اختیار گروه قرار دهند.
- ۱-۴. سرپرست گروه: سرپرست گروه عضوی است از اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها، موسسات و مراکز آموزش عالی کشور که موظف است اعضای تیم را هدایت و راهبری کند. وجود سرپرست برای گروه اختیاری می‌باشد.
- ۱-۵. رییس جلسه: فردی است که وظیفه مدیریت و برگزاری جلسات مناظره را بر اساس قوانین و آئین‌نامه برگزاری مسابقات برعهده دارد و همچنین اداره مسابقه، معرفی تیم‌ها، نظارت بر رعایت نوبت و زمان سخنران‌ها و نظارت بر رعایت ضوابط و آیین‌نامه برعهده رییس جلسه است. شایان ذکر است که بخشی از داوری مناظره در خصوص ملاک‌های مذکور توسط رییس جلسه صورت می‌گیرد.
- رییس جلسه می‌بایست در ابتدای هر مسابقه خلاصه‌ای در مورد چگونگی اجرای مسابقه، زمان سخنرانی‌ها، معرفی داوران، گروه‌های شرکت‌کننده و گزاره مسابقه به شنوندگان ارائه نماید.
- ۱-۶. داوران: مسئولیت قضاوت و ارزیابی تیم‌های مناظره‌کننده را تنها بر اساس اصول و قواعد مناظره برعهده دارند و شامل سه داور عضو هیئت علمی و سه داور دانشجویی است.

ماده ۲: ضوابط تیم‌ها

- ۲-۱. هر تیم، متشکل از ۴ دانشجو و یک سرپرست عضو هیئت علمی است.
- ۲-۲. اعضای یک تیم می‌توانند از رشته‌ها و مقاطع تحصیلی مختلف باشند و در این زمینه محدودیتی وجود ندارد.
- ۲-۳. ترکیب تیم‌ها در مقایسه با ترکیب اولیه (در مرحله استانی و دانشگاهی) نباید بیش از ۵۰ درصد تغییر کرده باشد.
- ۲-۴. هر تیم دارای یک سرگروه است (یکی از اعضای تیم ۴ نفره) و کلیه ارتباطات دبیرخانه با تیم‌ها از طریق سرگروه صورت می‌گیرد.
- ۲-۵. شرکت در کلیه جلسات آموزشی و توجیهی مسابقات الزامی است.
- ۲-۶. تیم‌ها قبل از شروع مسابقات باید مرانامه‌ای را امضا کنند و مکلف به رعایت نکات آن هستند.

ماده ۳: الزامات اجرایی مسابقات

- ۳-۱. سرگروه تیم موظف است ۱۵ دقیقه قبل از شروع هر مسابقه، فرم چکیده و اسامی دو نفر مناظره‌کننده تیم و ترتیب صحبت کرد آنها را به کمیته اجرایی مسابقات اعلام کند.

۳-۲. دو نفر عضو مناظره‌کننده می‌توانند از هر مسابقه به مسابقه دیگر تغییر کنند، اما در طول برگزاری یک مسابقه به هیچ وجه امکان تغییر، تعویض و... برای مناظره‌کنندگانی که اسامی آنها اعلام شده وجود ندارد.

۳-۳. یک مناظره‌کننده نمی‌تواند دوبار به صورت متوالی صحبت کند و مناظره‌کنندگان یک تیم باید یک‌درمیان به مناظره بپردازند.

۳-۴. دو نفر عضو محقق در زمان مسابقه، در جایگاه تعیین شده و روبه‌روی جایگاه دو عضو مناظره‌کننده گروه خود قرار می‌گیرند. محققان فقط می‌توانند در زمان‌های دوم و سوم سخنرانی تیم مقابل و با اجازه رییس جلسه، حداکثر دو برگه یادداشت را بدون گفت‌وگو و مشورت و هرگونه سخن گفتنی به هم‌گروهی‌های خود تحویل دهند.

۳-۵. برگه یادداشت برگه مشخصی است که از سوی رییس جلسه به تیم‌ها ارائه می‌شود و استفاده از برگه‌های دیگر به عنوان برگه یادداشت ممنوع می‌باشد.

۳-۶. در حین مسابقه، استفاده از هرگونه وسیله ارتباطی مانند تلفن، تلفن همراه، تبلت، لپ‌تاپ فقط برای مناظره‌کنندگان و نیز مذاکره و مشورت با حاضران یا هر فرد خارج از تیم‌های ۴ نفره در زمان جلسه مناظره برای مناظره‌کنندگان و محققان ممنوع است.

۳-۷. مناظره‌کنندگان باید در زمان اعلام شده از سوی رییس جلسه به سخنرانی خود پایان دهند. در غیر این صورت، از سوی رئیس جلسه امتیاز منفی به آنان تعلق خواهد گرفت. همچنین زمان اضافه در هر بخش نیز ذخیره نخواهد شد و امکان استفاده از آن در بخش‌های بعدی وجود نخواهد داشت. انعقاد کلام و پایان صحبت در حد معمول (استفاده از فعل در پایان جمله و موارد مشابه) قانونی می‌باشد و مرجع تصمیم‌گیری در ارتباط با رعایت یا عدم رعایت زمان در نظر گرفته شده با رییس جلسه می‌باشد.

۳-۸. اطلاع‌رسانی موارد احتمالی عدم رعایت آیین‌نامه و مقررات در چارچوب اخلاق، به دبیر مسابقات بلامانع است.

۳-۹. مناظره‌کنندگان باید قضاوت هیأت داوران را به عنوان نتیجه قطعی قلمداد کنند و از اعتراض به داوری بپرهیزند. هرگونه اعتراض به داوری می‌تواند موجب از بین رفتن بخت تیم برای انتخاب شدن به عنوان تیم اخلاق یا بهترین بازنده شود.

۳-۱۰. مسابقه توسط تیم موافق، شروع و توسط تیم مخالف، پایان می‌پذیرد. مناظره‌کنندگان نباید بدون اعلام و اجازه رییس جلسه مناظره را شروع کنند.

۳-۱۱. موارد زیر موجب کسر امتیاز از سوی رئیس جلسه خواهد شد:

- ✓ رعایت نکردن وقت و تداوم مناظره بعد از اعلام پایان وقت؛
- ✓ قرار گرفتن پشت تریبون و شروع مناظره بدون اخذ اجازه از رییس جلسه؛
- ✓ استفاده از لپ‌تاپ، تبلت و تلفن همراه در طول مناظره (افراد سخنران)؛
- ✓ صحبت با داوران قبل از شروع مسابقه تا قبل از اعلام نتایج؛
- ✓ تحویل ندادن یا تاخیر در تحویل فرم چکیده به پذیرش (یک ربع قبل از مناظره)؛
- ✓ رعایت نکردن قوانین برگه یادداشت و ارتباط اعضای محقق و مناظره‌کننده با سایر افراد حاضر در سالن و یا خارج از آن
- ✓ بعد از اعلام رییس جلسه به ازای تاخیر هر نفر در هر ۵ دقیقه، ۴ امتیاز کسر می‌شود.
- ✓ در صورت غیبت یکی از گروه، ۱۲ امتیاز منفی برای آنان درج خواهد شد.
- ✓ با گذشت ۱۵ دقیقه از اعلام رییس جلسه اگر دو نفر از اعضای گروه حاضر نباشند، رییس جلسه حذف گروه را اعلام خواهد کرد.

۳-۱۲. در انتخاب برنده بازنده‌ها، علاوه بر امتیاز داوران، رعایت اخلاق مناظره نیز منظور خواهد شد.

ماده ۴: زمان‌بندی اجرای یک مسابقه

قرائت کلام الله مجید

اعلام برنامه توسط رئیس جلسه (کلیاتی در مورد چگونگی برگزاری مناظره، معرفی هیأت داوران و اعلام موضوع)

دعوت از تیم‌ها جهت قرار گرفتن در جایگاه و معرفی آنها
اعلام شروع مناظره توسط رئیس جلسه
ساختار سخنرانی:

- طرح مسئله توسط تیم یکم (سخنران اول) ۶ دقیقه (زنگ هشدار و پایان در ۵ و ۶)
- طرح مسئله توسط تیم دوم (سخنران اول) ۶ دقیقه (زنگ هشدار و پایان در ۵ و ۶)
- ❖ زنگ پایان سخنرانی اول
- دفاع تیم یکم (سخنران دوم) ۳ دقیقه (زنگ هشدار و پایان در ۲ و ۳)
- دفاع تیم دوم (سخنران دوم) ۳ دقیقه (زنگ هشدار و پایان در ۲ و ۳)
- ❖ زنگ پایان سخنرانی دوم
- دفاع تیم یکم (سخنران اول) ۳ دقیقه (زنگ هشدار و پایان در ۲ و ۳)
- دفاع تیم دوم (سخنران اول) ۳ دقیقه (زنگ هشدار و پایان در ۲ و ۳)
- ❖ زنگ پایان سخنرانی سوم
- نتیجه‌گیری تیم یکم (سخنران دوم) ۴ دقیقه (زنگ هشدار و پایان در ۳ و ۴)
- نتیجه‌گیری تیم دوم (سخنران دوم) ۴ دقیقه (زنگ هشدار و پایان در ۳ و ۴)
- ❖ زنگ پایان مناظره
- اعلام خاتمه مسابقه توسط رئیس جلسه
- ۱۵ دقیقه زمان جهت اعلام نتیجه توسط هیات داوران
- ۱۵ دقیقه زمان در صورت حضور مسئول مرتبط با موضوع و بیان مطالبی جهت بسط و تبیین موضوع
- اعلام رای هیات داوران و امتیازات و نام برنده توسط رئیس جلسه
- خاتمه مسابقه

بخش سوم: ضوابط علمی

ماده ۵: تعریف مفاهیم

۵-۱. **داور:** فردی است از اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها، مراکز و مؤسسات آموزش عالی کشور که با رعایت اخلاق، انصاف، بی‌طرفی و در چارچوب اصول علمی به ارزیابی عملکرد گروه‌های مناظره کننده می‌پردازد و بر اساس ضوابط تعیین شده در این آیین‌نامه و نیز آیین‌نامه برگزاری مسابقات، قضاوت خود را اعلام می‌کند.

۵-۲. **داوری:** فعالیتی که در آن گروهی از داوران، مسابقات را به صورت مستقیم نظاره می‌کنند و براساس معیارهای امتیازدهی بیان شده در آیین‌نامه، میان دو گروه شرکت کننده، به قضاوت می‌پردازند و امتیاز می‌دهند.

۵-۳. **هیئت داوران:** هیئتی است متشکل از سه داور که در هر مسابقه توسط کمیته داوری مسابقات برای داوری انتخاب می‌شوند. شایان ذکر است، در مرحله کشوری مسابقات، سه داور هیئت علمی و سه داور دانشجویی هیئت داوران را تشکیل می‌دهند. همچنین رأی رئیس جلسه بر اساس ضوابط و فرم مصوب بر امتیازدهی تأثیر خواهد گذاشت.

۵-۴. **هیئت داوران دانشجویی:** تعدادی از برندگان و برگزیدگان دوره‌های مختلف مسابقات مناظره که مسئولیت ارزیابی تیم‌های مناظره کننده را تنها براساس اصول و قواعد مناظره با توجه به فرم داوری دانشجویی به عهده دارد. در مسابقات، ۳ داور، اعضای هیئت داوران دانشجویی را تشکیل می‌دهند.

۵-۵. **داور نکته‌یاب:** یک عضو هیئت علمی است که بر اساس مباحث ارائه شده در مناظرات از سوی تیم‌ها، به طرح دو سوال از تیم‌ها (از هر تیم یک سوال) می‌پردازد. این داوری فقط در مسابقه فینال مرحله کشوری انجام می‌شود و ۲ داور نکته‌یاب این امر را برعهده دارند.

۵-۶. **رئیس هیئت داوران:** از میان هر هیئت داوری سه نفره، یک نفر به عنوان رئیس هیئت داوران مشخص می‌شود تا در صورت بروز مواردی نظیر تساوی امتیازات، اختلاف در زمان اجرای مسابقه، اعتراض گروه‌ها و ... مرجع تصمیم‌گیری و حل مسأله باشد.

ماده ۶: امتیازدهی

۶-۱. **امتیازدهی:** فعالیتی که هیئت داوران در هر مسابقه بر مبنای معیارهای بیان شده در آیین‌نامه انجام می‌دهند و شامل تکمیل فرم‌های داوری است.

۶-۲. **نحوه امتیازدهی:** حداکثر امتیازی که توسط یک تیم از هر داور هیات علمی کسب می‌شود ۱۴۰ امتیاز، از هر داور دانشجویی ۶۰ امتیاز می‌باشد. لازم به ذکر است مسابقه فینال شامل داوری نکته یابی (POI) ۵۰ امتیاز می‌باشد.

۶-۳. معیارهای امتیازدهی:

- رعایت شرایط و ضوابط مندرج در آیین‌نامه مسابقات
- برنامه‌ریزی، هماهنگی و انسجام تیمی
- رعایت اخلاق مناظره علمی و احترام به آرا و نظرات مخالف
- طی کردن فرایندی علمی و مستدل از طرح مسئله تا نتیجه‌گیری
- فن بیان و رعایت نکات دستوری
- احاطه و اشراف نسبت به موضوع مورد بحث

- استفاده از چارچوب منطقی در بحث
- خلاقیت در طرح مسئله، تعاریف و نتیجه‌گیری در طول سخنرانی

ماده ۷: اعلام رأی

پس از تکمیل فرم‌های داوری توسط هیئت داوران، کمیته علمی و داوری به جمع‌بندی رأی داوران پرداخته و صورتجلسه را به تأیید داوران می‌رساند. پس از تأیید نتایج و صورتجلسه داوری توسط هیئت داوران، رأی آنها توسط رئیس جلسه اعلام می‌شود. رأی اعلام شده قطعی بوده و به هیچ وجه قابل اعتراض و تجدید نظر نخواهد بود. در صورت تشکیک در رأی اعلام شده، کمیته داوری دبیرخانه مجاز است مجدداً جمع‌بندی رأی هیئت داوری را بررسی کند. بنابراین پس از تکمیل صورتجلسه و اعلام رأی، داوران نمی‌توانند رأی خود را تغییر دهند.

ماده ۸: خط‌مشی‌های کلی داوری

۱. پرهیز از تعصب و جانبداری نسبت به افراد، گروه‌ها و نظرات
۲. برخورداری از تخصص لازم در زمینه داوری‌های علمی و متعهد به رعایت همه ضوابط علمی
۳. توجه ویژه به رعایت ساختار علمی و اخلاقی مناظره
۴. تصمیم‌گیری و اعلام رأی بر مبنای مفاد آئین‌نامه‌های اجرایی و داوری
۵. پرهیز اعضای هیئت داوران از مشورت و همفکری با یکدیگر در هنگام تکمیل فرم‌های داوری

ماده ۹: معیارهای امتیازدهی

- ۱- رعایت شرایط و ضوابط مندرج در آئین‌نامه
- ۲- برنامه‌ریزی و هماهنگی و انسجام گروهی
- ۱-۲- انسجام مطالب و پایایی مطالب مطرح شده
- ۲-۲- قابل تمیز بودن رئوس، سرفصل‌ها و جزئیات مباحث مطرح‌شده توسط گروه‌ها
- ۳-۲- حمایت و پشتیبانی اعضای گروه از یکدیگر (شایسته است که استدلال‌های هر سخنران در امتداد استدلال‌های هم‌گروهی خود باشد).
۳. رعایت اخلاق مناظره علمی و احترام به آراء و نظرات مخالف
- ۱-۳- حفظ حرمت اشخاص، وزانت و متانت ادبی
- ۲-۳- برقراری ارتباط صحیح
- ۳-۳- رعایت صراحت و صداقت
- ۴-۳- دوری از تعصب و القاء نظرات و عقاید
- ۵-۳- استفاده از گزاره‌های منطقی، اصول و مبانی تجربه‌شده و علمی (توجه به هست‌ها و نیست‌ها، نه باید‌ها و نبایدها)

۴. توجه و رعایت فرایندهای علمی، منطقی و مستدل از طرح مسأله تا نتیجه‌گیری

- ۱-۴- اجتناب از تعدد و پراکندگی مبانی نظری قابل استفاده در سخنرانی‌ها
- ۲-۴- انتخاب سبک مناسب مناظره و سیر منطقی گسترش مفاهیم

- ۳-۴- تحقیق و پژوهش در ارتباط با موضوع و جمع‌آوری و استناد به اسناد و مدارک معتبر
- ۴-۴- به‌کارگیری انواع برهان‌های علمی و خودداری از اشکال و دلایل غیرعلمی و عامه‌پسند
- ۵-۴- انتخاب روش مناسب جهت مناظره متناسب با موضوع و توانایی افراد
- ۶-۴- استفاده از منابع روزآمد، معتبر و پرهیز از سوءاستفاده و بزرگ‌نمایی منابع و مأخذ

۵. فن بیان و رعایت نکات دستوری

- ۱-۵- رعایت دستور زبان فارسی و به‌کارگیری لغات سره
- ۲-۵- پرهیز از طولانی‌کردن و کوتاه‌کردن سخن به شکل غیرمتعارف
- ۳-۵- پرهیز از به‌کارگیری اصطلاحات غیرفنی و غیرتخصصی مناظره‌کنندگان
- ۴-۵- پرهیز از کلی‌گویی و ادعاهای نامعتبر و بی‌پایه نظیر: گفته شده...، می‌گویند...

۶. احاطه و اشراف نسبت به موضوع مورد بحث

- ۱-۶- جامعیت، ژرف‌اندیشی و انعطاف در تحلیل علل مسائل و پاسخ‌گویی به سؤالات
- ۲-۶- شناخت مسأله و چگونگی طرح آن و پرداختن به نظریات موجود در ارتباط با مسأله
- ۳-۶- به‌روز بودن مسائل و مباحث مطرح شده
- ۴-۶- ارجاع به مسائل تاریخی و منطقی

۷. خلاقیت در طرح مسأله، سؤالات، تعاریف و نتیجه‌گیری سخنرانی‌ها

- ۱-۷- قابل استفاده بودن مطالب برای جامعه دانشجویان
- ۲-۷- ایراد سخنرانی‌های دارای ویژگی‌های اطلاع‌رسانی، آگاهی‌بخشی و آموزشی
- ۳-۷- نوآوری در مفاهیم و توجه به مصادیق تازه و بدیع
- ۴-۷- استناد به منابع و اسناد معتبر